

KS/2024:139

KS § 69

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Godkänna bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan.
2. Bevilja ledamöterna i Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Jäv

På grund av jäv deltar inte Fredrik Jarl (C) och Anders Bengtsson (KD) i handläggning och beslut.

Ärendebeskrivning

Föreligger bokslut och verksamhetsberättelse från Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan för år 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2024-05-06, 1 sida.

Protokollsutdrag, GNU 240209 § 3, 4 sidor.

Tjänsteskrivelse, Ludvika kommun, 2024-02-02, 4 sidor.

Verksamhetsberättelse med bokslut 2023 för Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan, 7 sidor.

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

§ 3

Dnr 2024/15

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Beslut

Upphandlingscenters verksamhetsberättelse 2023 daterad 9 februari 2024 och bokslut 2023, godkänns, med den redaktionella ändringen enligt nedan, och överlämnas till respektive samverkande kommuns kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har tagit fram verksamhetsberättelse och bokslut för 2023.

Ekonomi

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbets-avtalet.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldradigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

Verksamhet – väsentliga händelser och nyckeltal

UhC firade 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med

kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/
avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats. Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om prisjustering har avtagit. Kontroll av avtals-leverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten. Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för

goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagsträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbeta med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%.

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljnings-möten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250. Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

Miljömässigt ansvarsfull upphandling. I 94% av genomförda upphandlingar har miljökrav ställts (2022, 87%, målet är 98%).

- I 22% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på avfallsförebyggande/återbruk (2022, 38%, målet är 20%).
- I 24% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på klimat-fossilfritt (2022, 19%, målet var 5% på fossilfria transporter och 5% på övrig fossilfrihet, men mätningar gjordes sammanslaget).
- I 40% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjut-spets krav på kemikalier (2022, 39%, målet är 20%).
- I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på ekologiska livsmedel. (2022, 88%, målet är 50%).
- I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på lokalproducerade livsmedel. (2022, 100%, målet är 50%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar.

Målnivå > 3 upphandlingar.

I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

Utveckling/Framtid

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

För att uppnå en effektiv och rättssäker offentlig upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden framåt i vår region är Nämnden och UhC en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt, dialog i upphandling och hållbar upphandling.

Beslutsunderlag

1. Bokslut 2023
2. Verksamhetsberättelse 2023 daterad 9 februari 2024.

Behandling

Chef Upphandlingscenter informerar om ett redaktionellt fel i utskickad Verksamhetsberättelse daterad 2024-02-02. Under rubriken **Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning**, har nyckeltal/indikatorer för år 2022 reviderats.

Beslut skickas till

Falu kommun
Borlänge kommun
Avesta kommun
Gagnef kommun
Hedemora kommun
Sätters kommun
Akten



Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan
Kommunfullmäktige respektive kommun

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Upphandlingscenters verksamhetsberättelse och bokslut godkänns och överlämnas till respektive kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har tagit fram verksamhetsberättelse och bokslut för 2023.

Ekonomi

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbets-avtalet.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

Verksamhet – väsentliga händelser och nyckeltal

UhC firade 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats. Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om prisjustering har avtagit. Kontroll av avtals-leverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten. Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagsträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbeta med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%.

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %).

Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljnings-möten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250. Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi framkant

Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättnings-kraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar.

Målnivå > 3 upphandlingar.

I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med "närmast till hands" i syfte att öka andel lokala aktörer.

Utveckling/Framtid

För att uppnå en effektiv och rättssäker offentlig upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden framåt i vår region är Nämnden och UhC en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt, dialog i upphandling och hållbar upphandling.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin

Chef Upphandlingscenter

Bilagor

1. Bokslut 2023
2. Verksamhetsberättelse 2023

Beslut skickas till

Falu kommun

Borlänge kommun

Avesta kommun

Gagnef kommun

Hedemora kommun

Sätters kommun

Akten

Verksamhetsberättelse år 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

1. Nämndens uppdrag

Den gemensamma nämnden (GNU) består av Falun, Borlänge, Avesta, Gagnef, Hedemora, Ludvika och Sätters kommuner. Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje samverkande kommun.

GNU:s uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och gemensam upphandlingspolicy och med stöd av Upphandlingscenter (UHC), svara för alla upphandlingar med undantag för direktupphandlingar och vad som i Lag om offentlig upphandling definieras som byggtreprenader samt konkurrensutsättningar enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

I grunden är skapandet av UHC ett sätt att förstärka de medverkande kommunernas samlade upphandlingskompetens och skapa en större affärsnytta.

2. Verksamhet – väsentliga händelser under perioden och nyckeltal

- UHC firade under 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UHC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

- Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.
- Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Kontroll av avtalsleverantörer har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.
- GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden.

- Vision har fastställts av GNU som lyder: ”Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid”. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

- Under 2023 har UHC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster.
- Ökad efterfrågan. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggtreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten.
- Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

- Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.
- För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).
- UHC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UHC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagartäffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

- Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

- En miljöpendanalys har genomförts som visat på vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.
- Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022, 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

- Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

3. Ekonomi

Totalt för nämnden mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022
Intäkter			
Kommunbidrag	20,2	20,8	19,2
Övriga interna intäkter	0,0	0,0	0,0
Externa intäkter	2,5	2,5	2,1
Summa intäkter	22,7	23,3	21,3
Kostnader			
Löner och PO	-18,8	-20,3	-16,8
Övriga personalkostnader			0,0
Hyra	-0,4	-0,4	-0,3
Kapitalkostnader	0,0	0,0	-0,1
Övriga kostnader	-3,5	-2,6	-4,1
Summa kostnader	-22,7	-23,3	-21,3
Resultat	0,0	0,0	0,0
Självfinansieringsgrad	100%	100%	100%

Ekonomisk analys

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. Målnivå resultat i nivå enligt budget eller över.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

4. Medarbetare

Verksamheten är organiserad i tre enheter med ansvar för olika kategoriområden under ledning av en enhetschef. UhC har totalt 27 medarbetare/tjänster fördelade på roller som strategisk upphandlare, operativ upphandlare, avtalsförvaltare, upphandlingsjurist och upphandlingsstrateg samt klimat- och miljöstrateg.

Antal anställda: 27 medarbetare varav 20 strategiska/operativa upphandlare, 2 strateger, 1 verksamhetsstöd, 3 enhetschefer samt 1 verksamhetschef.

Att möjliggöra ett flexibelt arbetsliv där distansarbete fungerar är en del i UhC:s ambition om att vara en attraktiv arbetsgivare. Överenskommelser om distansarbete för medarbetare har genomförts och pågår.

Introduktion har genomförts med 6 nya medarbetare

Personalnyckeltal	2023	2022
Antal anställda*	27	24
Arbetade timmar**	40 228	37 595
Varav timmar utförda av timanställd personal (%)	636	0
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,65	8,53
*Månadsavlönade enligt AB		
**Månadslön, timlön, fyllnadstid, overtid		

I varje kommun finns en kommunansvarig upphandlare placerad med utökad tillgänglighet, för att vara UhC:s kontakt i kommunen. Under 2023 har 3 nya kommunansvariga upphandlare introducerats för Falu kommun, Gagnefs kommun och Avesta kommun.

Åldersstruktur 2023-12-31

-29	30-39	40-49	50-59	60-
0	12	6	7	2

UhC tar varje år fram en arbetsmiljörapport. I den presenteras särskilda insatser för personal under året. Årliga personalaktiviteter genomfört enligt plan: lönesamtal, medarbetarsamtal 1 och 2, APT, måndagsmötet, Enhetsmöten, psykosocialundersökning, utbildningsplaner per individ och för hela arbetsgruppen m.m. Ny aktivitet är temperaturmätning via Mentimeter med tre påstående (jag trivs på jobbet, jag känner mig motiverad i mitt arbete, jag upplever en hälsosam arbetsbelastning). Vidare har UhC tillsammans gjort en översyn av UhC:s lönekriterier för arbetsplatsen.

5. Nyckeltal/verksamhetsmått

GNU har identifierat inriktningsmål för 2023. För respektive mål finns nyckeltal/indikatorer som syftar till att mäta och följa upp. Nedan redovisas utfall för 2023.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra mål

Ägarna ska känna förtroende för UhC. Nöjd kundundersökning 2023 är pågående. Målnivå nöjdhetsvärde för andelen nöjda kunder >90% (2022, 88,9%).

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.

Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Tidigare år inkom flertalet begäran om prisjustering utöver avtal. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om ytterligare prisjustering har avtagit. Med anledning av detta har UhC uppdaterat prisjusteringsklausul i avtal i syfte att förenkla hantering av fluktuerande priser på marknaden.

Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

GNU har fastställt nämndplan 2024-2026 med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden. Vision har fastställts av GNU som lyder: "Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid".

GNU har identifierat behovet av att stärka upp UhC:s uppdrag inom beredskap. UhC har etablerat ett samarbete med säkerhetschefer för att stärka upp UhC:s förmåga inom beredskap. Medarbetare i det särskilda uppdraget har arbetat fram en strategi för hur UhC kan jobba med frågan i upphandlingsprojekten och fram-

ställt konkreta avtalstexter för att användas i upphandlingar som är viktiga ur ett beredskapssyfte. Förslag till rutin ska nu bearbetas internt och tillsammans med kommunernas säkerhetschefer.

GNU har haft 5 sammanträden under året. Årlig strategisk ägardialog har genomförts med samverkande kommuner. Samrådsgrupp för UhC har haft 5 möten under året och Lokala upphandlingsgrupper (LUG) har samlats ett antal gånger per samverkande kommun.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbete med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 nya beställningar av upphandlingsprojekt från kommunerna.

Under 2023 har UhC genomfört 133 olika upphandlingar/uppdrag (2022, 143). Totalt har 302 upphandlingar/uppdrag genomförts inklusive direktupphandlingar och specifika upphandlingar (DIS).

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250.

Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Antalet avtalsrättsliga frågor har ökat. Orsaken till detta bedöms vara det ekonomiska omvärldsläget och en minskad köpkraft hos samverkande kommuner, vilket genererat ökad kontroll och efterfrågan av upphandlingar och avtal från leverantörsmarknaden.

Dialog kring efterlevnad av avtal. UhC har, tillsammans med Beställare, varit nödgad att gå vidare i hantering av avtal med en rad vitesförelägganden. I ett avtal var hävning nära förestående, dock behövde UhC inte agera med hävning då Leverantören vid möte överlämnade den information som efterfrågats under flera års tid. Vi har också sett en trend i en ökad efterfrågan av allmän handling, i de flesta fall anbudshandlingar. Utöver detta har begäran om prisjustering i befintliga avtal varit en fråga.

Nyheter i LOU. Den 1 januari 2024 fick Konkurrensverket utökade befogenheter som tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen. Det innebär bland annat att Konkurrensverket som första instans får fatta beslut om upphandlingsskadeavgift för upphandlingar påbörjade efter årsskiftet, att tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift nu är två år och att taket på avgiften har höjts till 20 miljoner kronor.

UhC har via Upphandlingschef deltagit i referensgruppen för Leverantörskontrollutredningen som i augusti 2023 överlämnade sitt betänkande till regeringen. Denna benämns: En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter.

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningen föreslår att den nya förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling samt föreslagna författningsändringar ska träda i kraft den 1 oktober 2025. Bolagsverket och övriga berörda registermyndigheter bör i början av 2024 ges i uppdrag utveckla och etablera den tekniska lösningen för den samordnade registerkontrollen.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Hög andel upphandlingar med socialt ansvarsfull upphandling. 97 % med social hållbarhet avseende sysselsättningskrav/praktikplatser (2022, 94%). Målnivå >50 %.

2 reserverade upphandlingar för sociala arbetsintegrerade företag har genomförts under året. Målnivå minst 3 st.

Upphandlingsstrateg är sammankallande för AME nätverket som träffas löpande och följer upp arbetet med sysselsättningsfrämjande dialog-krav. Upphandlingsstrateg är även sammankallande i Dalanätverket (UDD Enter) kring socialt ansvarsfull upphandling. Där har kunskapshöjande insatser genomförts inom

t.ex. arbetsrättsliga villkor och sysselsättningskrav vid upphandling.

Ökad andel socialt ansvarsfull upphandling. UhC har ställt sysselsättningskrav i 98 olika offentliga upphandlingar, varav 96 på avancerad nivå samt genomfört 2 reserverade upphandlingar för sociala företag (2022, 96). Målnivå > 55.

UhC noterar fortsatt positivt att AME enheterna i kommunerna har kommit igång med arbetet att ”matcha kandidater”. Borlänge och Ludvika sticker ut. Totalt har kraven bidragit till 13 praktikplatser varav två lett till anställning och gällande 32 praktikplatser har möten genomförts med inriktning om framtida plats (2022, 7 praktikplatser).

Under året har modell tillämpats för att i 23 olika upphandlingar kunna ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal. Dessa är främst inom områdena städ- och bygg-tjänster (2022, 26).

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

UhC har sedan april en klimat- och miljöstrateg som till stor del jobbat med metodstöd, krav-ställning och översyn av interna arbetsätt och mallar kopplat till miljö. Denne är även sammankallande i medlemskommunernas miljö och hållbarhetsstrateginätverk som träffas minst en gång i månaden.

Andel upphandlingar med miljömässigt ansvarsfull upphandling uppfyller målen kring flera indikatorer. Kopplat till avancerade eller spjutspetskrav på återbruk, klimat-fossilfrihet, kemikalier, samt ekologiska och närodlade livsmedel.

UhC har deltagit i arbetet med översyn av kretsloppsplan 2030 i gruppen som berör upphandling.

Fortsatt erbjuds en utbildning inom hållbar upphandling. Mest prioriterade att gå denna är beställare, strateger, politiker, controllers, upphandlare eller andra anställda som på annat sätt kommer in kontakt med upphandling och inköp.

Arbete med miljöspendanalys har genomförts under året som visat vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.

Miljömässigt ansvarsfull upphandling. I 94% av genomförda upphandlingar har miljökrav ställts (2022, 87%, målet är 98%).

I 38% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på avfallsförebyggande/återbruk (2022, 38%, målet är 20%).

I 19% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på klimat-fossilfritt (2022, 19%, målet var 5% på fossilfria transporter och 5% på övrig fossilfrihet, men mätningar gjordes sammanslaget).

I 39% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutskrav på kemikalier (2022, 39%, målet är 20%).

I 88% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på ekologiska livsmedel. (2022, 88%, målet är 20%).

I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på lokalproducerade livsmedel. (2022, 100%, målet är 50%).

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022, 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022, 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

Dialogen i upphandling har stärkts. Under 2023 har tidig dialog och informationsträffar genomförts vid 168 tillfällen med företag/leverantörer inför upphandling (2022, 182).

UhC syns på LinkedIn. Vi har marknadsfört stöd för leverantörer, våra DIS samt extra viktiga upphandlingar för det regionala näringslivet. Vi har även passat på att marknadsföra årlig upphandlingsplan och våra insatser inom social- och miljömässig hållbarhet.

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, före-tagarträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Nöjd leverantörsindex. I slutet av året skickade UhC ut en enkät till anbudsgivare som vi har haft under året. Totalt 78 anbudsgivare i 18 olika upphandlingar. Urvalet vid val av upphandlingar var de med hög regional tillväxt. Resultatet från undersökningen bearbetas i början av 2024.

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar.

I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

För att få till verksamhetsutveckling genom köp av nya varor och tjänster behövs omvärldsanalys och marknadsdialog. Dels för att ta reda på hur andra gör och dels för att se vad som är möjligt att göra.

UhC har genomfört utbildningsinsatser i kommunerna inom direktupphandling, rollen som sakkunnig och avtalstrohet. Under året har dialogen med marknaden stärkts och arbetet fortsätter 2024. Vårt aktiva arbete med social och miljömässig hållbarhet innebär också att vi ständigt arbetar för att få fram bättre och hållbara lösningar.

Upphandlingsplan 2024-2025 har remitterats två gånger till samverkande kommuner och fastställts av GNU. UhC har tillsammans med systemleverantören Antirio (e-Avrop), arbetat med att ta fram en digital upphandlingsplan för att ersätta den tidigare manuella hanteringen av upphandlingsplan som gjordes i Excel. Målsättning med den digitala upphandlingsplanen är att processen ska bli smidigare, mer långsiktigt robust och att arbetet framöver ska underlättas/effektiviseras för såväl samverkande kommuner som hos UhC.

UhC har drivit ett Vinnovaprojekt kring avfallsförebyggande upphandling. Projektet har syftat till att kartlägga inom vilka upphandlingsområden som det förekommer stora mängder avfall för att sedan kunna tillsammans med konsulter och marknad ta fram förslag på krav inför kommande upphandlingar som innebär potential till minskade avfall, bättre miljöalternativ och ökad cirkularitet. Projektet går in under uppdraget grönt avtryck som handlar om att titta på upphandling och avfall ur ett miljö-spendperspektiv.

UhC inledde i början av året ett stort arbete med att uppdatera vårt verksamhetssystem för upphandling och avtalsförvaltning omfattande handbok med tillhörande mallar och rutiner. Arbetet delades in i tre steg. Steg 1 handbok, steg 2 tillhörande mallar och rutiner till handbok, steg 3 upphandlingsdokument. Steg 1-3 är genomfört. Under höst/vinter genomfördes utbildning/informationsinsatser gällande steg 1-2.

UhC deltar aktivt i Upphandlingsdialog Dalarna (numera UDD Enter) som utifrån regionala behov förmedlar kunskap och ger metodstöd vid upphandling.

6. Utveckling/Framtid

Ökat behov av upphandlingsstöd till kommunerna avseende byggtreprenader. UhC upplever också att kommunernas behov av upphandlingsstöd ökar inom kategori tekniska konsulter.

Försörjningsberedskap och att stärka förmåga att bidra till kommunernas uppdrag att minska sårbarheten i viktiga samhällsfunktioner genom att kunna

säkra en god försörjning av kritiska varor/tjänster.
UhC har inlett ett samarbete med kommunernas Säkerhetschefer.

Arbete med inköpsanalys för att fortsätta utveckla en strategisk inköpsstyrning tillsammans med controller-nätverket som leds av Samrådsgrupp för UhC.

För att uppnå en effektiv och rättssäker upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden i vår region är GNU en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt och hållbar upphandling.

Förvaltning/avd/enhet

Arléne Eneroth, 0240-863 43

arlene.eneroth@ludvika.se

Årsbokslut

Gemensamma nämnden för upphandling (GNU)

Enhet	Nettokostnad Budget 2023	Intäkt 2023	Kostnad 2023	Nettokostnad Bokslut 2023	Avvikelse mot budget
Upphandlingscenter	0	22 679	22 679	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Drift	0	22 679	22 679	0	0
Drift					0

Kostnads- och intäktsslag

	Total Löne- kostnad	Därav löne- kostn. Ej till tillsvid. Ans	Kapital- kostnad	Lokal- Hyra	Övriga kostnader	Intäkter	Summa
Budget 2023	20 282	0	4	408	2 582	23 276	0
Bokslut 2023	18 731		4	416	3 528	22 679	0
Avvikelse 2021	1 551		0	-8	-946	597	0

Tillsvidare anställda och Lönekostnad 31/12

Enhet	Budget 2023		Bokslut 2023		Avvikelse	
	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad
GNU	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551
Personal	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551